

11.12.2025

Dnro 2307/03.04.04.04.09/2024

Asia Henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvon hyväksymistä koskeva aluevalitus

Valittaja Avustajavälitys Oy, Helsinki

Päätös, josta valitetaan

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitus 5.3.2024 § 39

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitus oli, siltä osin kuin mistä tässä asiassa on kysymys, päättänyt 23.1.2024 § 6 hyväksyä henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvon seuraavasti:

Palveluseteli on henkilökohtaisessa avussa tasasuuruinen. Henkilökohtaisesta avusta ei peritä asiakkaan omavastuusuutta, palvelusetelin arvo kattaa palveluntuottajan koko hinnan. Palvelusetelin arvon lisäksi tuottaja ei voi laskuttaa asiakkaalta muita kuluja. Palvelusetelillä tuotettavista palveluista palveluntuottaja voi maksimissaan periä päätökseen sisältyvän taulukon mukaisen tuntihinnan.

Aluehallitus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt valittajan oikaisuvaatimuksen.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluissa on todettu, että oikaisuvaatimuksen tehnyt Avustajavälitys Oy on laadunvalvonnan päällikön päätöksellä 9.2.2024 § 6 hyväksytty Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen henkilökohtaisen avun palvelusetelituottajaksi. Yrityksen kotipaikka on Helsinki, mutta päätöksen perusteella katsotaan, että oikaisuvaatimuksen tekijällä on oikeus hakea päätökseen muutosta.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Valittaja on valituksesta tarkemmin ilmenevin perustein vaatinut Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallituksen päätöksen 23.1.2024 § 6 ja valituksenalaisen päätöksen kumoamista ja palvelusetelien arvon korottamista.

Valittaja on lisäksi vaatinut hyvinvointialueen velvoittamista korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut asiassa, 950 euroa, laillisine korkoineen.

Asian käsittely ja selvittäminen

Aluehallitus on antanut lausunnon. Lausunnossa on todettu muun ohessa, että valittaja on hakeutuessaan hyvinvointialueen palvelusetelituottajaksi sitoutunut sääntökirjan mukaisten vaatimusten noudattamiseen. Tuolloin käytössä oli vielä edellinen palvelusetelin sääntökirja arvoineen.

Valittaja on antanut vastaselityksen. Vastaselityksessä on todettu muun ohessa, että valittaja hakeutui palveluntuottajaksi, jotta valittajan asiakkaan muuttaessa Helsingistä esimerkiksi Vantaalle asiakassuhdetta voitaisiin jatkaa. Valittaja on tiennyt palvelusetelin arvon olevan liian alhainen, sekä sen, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialue oli päivittämässä palvelusetelin arvoja. Hyvinvointialueen jäsenen ja palvelujen tuottajan, jota sääntökirja koskee, on mahdollista saattaa hyvinvointialueen tekemä päätös palvelusetelin arvosta ja sen lainmukaisuus muutoksenhakuviranomaisten tutkittavaksi.

Hallinto-oikeus on pyytänyt valittajaa toimittamaan selvityksen siitä, että aluehallituksen päätös 23.1.2024 § 6 välittömästi vaikuttaa valittajan oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun hyvinvointialueesta annetun lain 142 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Valittaja on toimittanut selvityksen, jossa on todettu muun ohessa, että valittaja on hyväksytty Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen palvelusetelituottajaksi henkilökohtaisen avun palvelussa. Hyväksyntä perustuu hyvinvointialueen palvelusetelijärjestelmään, jonka kautta yksityiset palveluntuottajat voivat tarjota henkilökohtaista apua vammaispalvelulain mukaisesti. Aluehallituksen päätöksellä 23.1.2024 § 6 on suora vaikutus siihen, mitkä toimijat voivat toimia palveluntuottajina henkilökohtaisen avun palvelussa. Koska valittaja on hyväksytty palvelusetelituottajaksi, päätös vaikuttaa suoraan valittajan oikeuteen tarjota palveluita asiakkaille, velvollisuuteen noudattaa palvelusetelijärjestelmän sääntöjä ja ehtoja ja etuun saada korvaus tuotetuista palveluista julkisista varoista.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa ja poistaa valituksenalaisen päätöksen.

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta.

Hallinto-oikeus hylkää valittajan vaatimuksen oikeudenkäyntikulujensa korvaamisesta.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Hyvinvointialueesta annetun lain 142 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja aluevalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) sekä hyvinvointialueen jäsen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (jäljempänä *palvelusetelilaki*) 4 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen tulee hyväksyä ne yksityiset palvelujen tuottajat, joiden palvelujen maksamiseen asiakas voi käyttää hyvinvointialueen myöntämää palveluseteliä.

Palvelusetelilain 6 §:n 2 momentin mukaan palvelusetelin saanut asiakas tekee palvelujen tuottajan kanssa sopimuksen palvelun antamisesta. Tätä sopimussuhdetta koskevat sopimuksen sisällön mukaan määräytyvät kuluttajaoikeuden ja sopimusoikeuden säännökset ja oikeusperiaatteet.

Palvelusetelilain 7 §:n 2 momentin mukaan asiakkaalle maksuttomiksi säädettyjen sosiaali- ja terveyspalvelujen hankkimiseksi annettavan palvelusetelin arvo tulee määrätä niin, että asiakkaalle ei jää maksettavaksi omavastuusuutta.

Oikeudellinen arviointi ja hallinto-oikeuden johtopäätökset

Hallinto-oikeus toteaa, että tuomioistuimen on vireille tullessa aluevalitusasiassa selvitettävä oikeudenkäynnin prosessuaaliset edellytykset ja otettava ne huomioon oma-aloitteisesti. Kun valitus kohdistuu hyvinvointialueen viranomaisen oikaisuvaatimukseen antamaan päätökseen, sanottu selvittämisvelvollisuus ulottuu myös oikaisuvaatimusmenettelyn edellytyksiin.

Valittajana olevan Avustajavälitys Oy:n kotipaikka on Helsinki, eikä yhtiö siten ole Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen jäsen. Aluehallituksen päätöstä 23.1.2024 § 6 ei myöskään ole kohdistettu valittajaan. Siten valittajalla on voinut olla oikeus tehdä päätöksestä oikaisuvaatimus asianosaisena vain, jos päätös välittömästi vaikuttaa valittajan oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun.

Palvelusetelillä annettavan palvelun perustana on palvelusetelin saaneen asiakkaan ja palveluntuottajan välinen sopimus eli molemminpuoliseen tahdonilmaisuu perustuva vapaaehtoinen yksityisoikeudellinen oikeustoimi. Siten palveluntuottajalla tai palvelusetelin saaneella asiakkaalla ei ole kummallakaan oikeutta vaatia toiselta tällaiseen oikeustoimeen ryhtymistä, eikä velvollisuutta ryhtyä siihen itse. Aluehallituksen palvelusetelin arvon määrittämistä koskeva päätös ei ole luonut yhdellekään palveluntuottajalle oikeutta tuottaa palvelusetelipalvelua yksittäiselle asiakkaalle.

Hallinto-oikeus katsoo, että palvelusetelin arvon määrittämistä koskevalla päätöksellä ei siten ole välitöntä vaikutusta palvelusetelipalveluntuottajan

oikeuteen tai velvollisuuteen. Valittajalla ei sen vuoksi ole asianosaisasemaa tällä perusteella. Asiaa ei ole aihetta arvioida toisin valittajan oikeudestaan tai velvollisuudestaan esittämän perusteella.

Palvelusetelillä annettavan palvelun perustana on edellä todetuin tavoin asiakkaan ja palveluntuottajan välinen yksityisoikeudellinen sopimus. Kun kuitenkin otetaan huomioon palvelusetelilain 7 §:n säädetty kielto periä asiakkaalta omavastuuosuutta sekä se, että aluehallituksen päätöksessä 23.1.2024 § 6 on määrätty palvelun maksimihinnoista sekä kielletty muiden kulujen laskuttaminen asiakkaalta, palvelusetelin arvo määrittää palvelun tuottamisesta maksettavan korvauksen. Palvelusetelin arvon määrittämistä koskevalla päätöksellä on siten vaikutusta palvelusetelipalveluntuottajan taloudelliseen etuun. Tällaisen vaikutuksen pitäminen välittömänä edellyttäisi ainakin sitä, että palveluntuottajalla on voimassa oleva sopimus palvelusetelin saaneen asiakkaan kanssa.

Oikaisuvaatimuksen kohteena ollut aluehallituksen päätös on tehty 23.1.2024. Valittaja on hyväksytty Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen palvelusetelipalveluntuottajaksi vasta tämän jälkeen 9.2.2024 tehdyllä päätöksellä. Valittaja ei ole siten voinut olla palvelusetelipalvelun tuottamista koskevan voimassa olevan sopimuksen osapuolena Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella silloin, kun oikaisuvaatimuksen kohteena ollut aluehallituksen päätös on tehty.

Hallinto-oikeus katsoo tämän vuoksi, ettei päätöksellä ole ollut välitöntä vaikutusta valittajan etuun ja ettei valittajalla ole asianosaisasemaa asiassa myöskään tällä perusteella. Asiaa ei ole syytä arvioida toisin valittajan edustaan esittämän perusteella.

Aluehallituksen olisi tullut jättää oikaisuvaatimus tutkimatta sillä perusteella, ettei oikaisuvaatimuksen tehneellä yrityksellä ole ollut muutoksenhakuoikeutta aluehallituksen päätöksestä 23.1.2024 § 6. Valituksenalainen päätös on siksi kumottava ja poistettava.

Valitus on jätettävä tutkimatta.

Asian näin päättyessä ei ole kohtuutonta, että valittaja vastaa itse omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut sekä
laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom 4 kohta ja 95 § 1 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL aluevalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Outi Siimes, Sami Sarvilinna ja Jatta Rinta-Hoiska (t).

Esittelijäjäsen

Sami Sarvilinna

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden
asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Valittajan yhteyshenkilölle tavallisena tiedoksiantona sähköpostitse Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa
Jäljennös	Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitus, asiamiehelle tavallisena tiedoksiantona sähköpostitse Päätöksestä on julkaistava ilmoitus hyvinvointialueesta annetun lain 147 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.